

dens est, et ad talem compensationem non consideratur, sed solum ipsum bonum et utilitas pacis. Secundo addo, in hac impositione temporalis oneris posse considerari ab arbitrariis rationem aliquam justitiæ, ob quam merito possit beneficio, aut beneficiario onus imponi; vel licet non attingat rigorem justitiæ, quem arbiter non semper servare tenetur, ut amicablem pacem componat, potest habere magnam æquitatem: talis autem causa esse potest necessitas alimentorum, ad quæ recipienda ex tali beneficio potest clericus habere justam causam, ratione juris saltem dubii quod ad illud habet, vel etiam adjungi possunt labores, expensæ, et aliæ incommoditates, quas in prosecutione causæ passus est, quæ rationes temporales sunt, et possent ab arbitrariis considerari, ut aliquid temporale alteri litigantium applicent.

23. *Objeccio. — Solvitur.* — Sed adhuc possunt objici cap. 2 de Arbitris, et ult. de Rerum permut. Nam in illis reprobari videntur similes transactiones cum aliqua præstatione temporali, in commodum alterius partis juri suo renunciantis. Respondeo, de intellectu horum jurium multa ab interpretibus tradi; sed quia ad nos non spectant, breviter dico, in d. c. 2 non omnino reprobari arbitrium, propter solam præstationem temporalem, nam in fine illius dicitur: *Si arbitrium ipsum videris æquitate subnixum, ad observantiam illius utramque partem compellas.* Poterat ergo, ut Parnormitanus notat, esse æquum, non obstante pecuniæ largitione, et acceptione, ac impositione. Tamen, juxta narrationem factam, statim illud arbitrium apparebat iniquum, et consequenter magnam speciem habere simoniæ; nam et a dolo et fraude acceperat initium, et ex favore ad alteram partem latum fuerat; unde verisimile erat ad instantiam ejus fuisse latum, et præterea oblata pecunia coactus est renunciare beneficio ille qui certum jus in illo habere videbatur, et per vim illo fuerat spoliatus; quod si ita erat, non dabatur pecunia pro bono pacis, sed pro renunciatione beneficii, quod simoniacum est. Ac denique, cum clericus ille multo tempore privatus fuisset injuste possessione et fructibus beneficii, et exulare coactus, pro solis quinque marchis argenti jubebatur renunciare non solum beneficio, sed etiam toti quæstioni, quod non solum simoniacum, sed etiam injustissimum erat. Ex illo ergo textu, nullum argumentum ad præsentem materiam sumi potest. In capite autem

ult. de Rerum permut., per arbitrium judicum non tam fiebat transactio, quam venditio perpetua juris decimandi; unde fit verisimile, et ortum fuisse arbitrium ex concordia partium, ut ex ipsa facti narratione facile intelligi potest, et constat etiam arbitrium non fuisse fundatum in bono pacis, sed in compensanda et permutanda una re pro alia, quod non licebat etiam ex arbitratorum providentia; et hoc aperte supponit Pontifex, cum decernit irritum illud arbitrium, quia *permutatio de spiritualibus ad temporalia improbat.*

24. *Alia quæstio.* — Quæri tandem in hoc puncto potest, an transactio hæc in materia beneficiorum fieri possit absque specie simoniæ, absque interventu prælati, ad arbitrium aliorum privatorum judicum aut clericorum, ex consensu litigantium. Loquimur autem de transactione propria; nam de amicabilem compositione pure gratuita jam supra dictum est, posse fieri ex solo consensu partium, vel cum arbitrariis, vel sine illis. Sed difficultas est, quando partes amicablem conveniunt, ut compositio inter ipsas fiat per arbitros, sine interventu prælati, an illi possint compositionem facere per modum transactionis absque simoniæ specie. In quo imprimis supponimus tale arbitrium non posse nisi in clericos compromitti, quia materia et personæ ecclesiasticæ sunt. Deinde est certum posse partes, si velint, compromittere in judicem vel iudices causæ, ut non solum ut iudices, sed etiam ut arbitros rem componant, ut constat aperte ex d. c. *Nisi*, de Præbend., et c. *De cætero*, de Transact. Et tunc est certum posse tales iudices arbitros per modum transactionis rem componere, adjudicando semper beneficium ei qui verum titulum habet, aut habere magis præsumitur et probatur, et imponendo beneficiario onus aliquod temporale, si ad bonum pacis oportuerit, quanquam non possint super beneficium onus pensionis imponere sine consensu prælati. Primum sumitur ab omnibus Doctoribus, ex d. cap. 2, de Arbitris. Et ratio est, quia esset clara injustitia privare beneficio eum, qui jus habet in illud, et si fieret data pecunia, haberet magnam speciem simoniæ. Secundum autem sumitur ex aliis juribus, et explicatum jam est.

25. Præterea potest hoc arbitrium committi, ex consensu partium, alicui qui non sit prælatus partium, nec ordinarius, aut delegatus iudex causæ, quia hoc non est prohibitum

in jure, et ita omnes Doctores tradunt posse per hujusmodi arbitrium fieri amicabilem compositionem. Tunc vero difficultas est, an talis arbitrator possit imponere simile onus temporale beneficiario; nam in jure non invenitur casus similis, in quo talis transactio seu onerosa compositio approbetur; nam in dicto cap. *Nisi*, et in dicto c. *De cætero*, arbitrari fuerunt ipsi iudices delegati. Unde Anton., in dicto c. *Nisi*, n. 6, concludit hujusmodi arbitros non posse præcipere dare pecuniam. Sed contrarium credo verius, et videtur mihi id aperte supponi in dicto cap. 2, de Arbitris, ut supra ponderavi cum Panor., ibi, n. 10, qui aperte hoc sentit; nam arbitri ibi constituti non fuerant iudices, sed tantum quidam clerici, et tamen in illo textu supponitur, eorum arbitrium potuisse esse æquum et servandum. Deinde, licet arbitri electi essent iudices, postea ad componendum possunt uti sola potestate arbitratorum; ergo per eandem possent id facere, etiamsi non essent iudices, quia materiale illud est, et nullum est jus, quod statuat esse necessariam in tali arbitrio talem personæ qualitatem.

CAPUT LII.

AN VITIUM SIMONIE CADERE POSSIT IN PONTIFICEM
VEL EJUS CURIAM?

1. *De causis simoniæ. — Causarum distinctio.* — Explicavimus hætenus simoniæ vitium secundum se, attingendo omnes species ejus, seu modos quibus committi potest; superest dicendum de causis et effectibus ejus. Causæ autem quædam sunt intrinsecæ, ut materia et forma; aliæ extrinsecæ, ut finis et efficiens. Priores eo modo quo in actu humano inveniri possunt, satis sunt cum ipso actu seu vitio explicatæ; diximus enim de materia ejus et de pretio, ex quibus coalescit quodammodo proxima materia, quæ est contractus, circa quæ studiosa voluntas versatur, quæ dici potest quasi forma simoniæ. Quod si in ipsa voluntate materiam et formam distinguere velimus, actus ipse realis voluntatis materia est, pravitatis autem ejus est quasi forma, vel potius deformitas ejus. Unde fit ut de finali causa nihil etiam dicendum sit; nam si actus ille consideretur ut deformis, non habet finem, sed potius defectum debiti finis; si vero spectetur ut realis actus est, pro fine habet suum objectum intrinsecum, qui est vendere rem

spiritualem, et pro illa pretium recipere, vel e converso emere spiritualem rem, dato pro illa pretio; de quo fine satis a nobis dictum est. Alii autem fines extrinseci, qui ab operante adhiberi possunt, non cadunt sub scientiam, nec ad illam spectant, quia per accidens sunt, et in infinitum variari possunt, ut etiam in superioribus tactum est. Solum ergo de efficienti causa aliquid desiderari potest, id est, de personis quæ hoc vitium committere possunt; hoc enim ad complementum materiæ moralis, et ad explicandos effectus seu penas simoniæ necessarium esse potest.

2. Primo ergo ac præcipue tractari solet hæc quæstio de Summo Pontifice, an possit vitium simoniæ committere; quam attigit D. Thom. in art. 1 hujus materiæ, ad 7; et ibi Cajet., Soto, et alii expositores, et alii Theologi, in 4, dist. 25; Summistæ omnes, verb. *Simonia*; Canonistæ, in cap. 4, de Simon., ubi Panor., num. 6; Felin. et alii. Idem Panormitan., in Repet., cap. *Extirpanda*, § *Qui vero*, de Præbend., num. 53 et 54; Redoan., part. 4, c. 20; Jul. Clar., lib. 4, § *Simonia*, num. 5; Covar., in Regul. *Peccatum*, part. 2, c. 8, n. 8, ad finem, qui alios refert; Navarr., d. cap. 23, n. 108. Est autem considerandum inter hos auctores interdum inveniri dissensionem quasi materialem, quia circa rem quæ venditur, dubitant an sit materia simoniæ, necne, vel an sit talis materia de jure divino, vel tantum de humano; formalis autem nulla videtur esse dissensio; et hæc est a nobis consideranda, et ideo breviter potest hæc res expediri; nam materialis resolutio singularum quæstionum ex doctrina in superioribus data petenda est, ut hic breviter indicabo. Suppono autem non esse quæstionem hic de potestate committendi hoc peccatum ex parte liberæ voluntatis, vel alicujus privilegii in hac parte concessi Summo Pontifici, sicut quæri solet an Pontifex, ut privata persona, possit esse hæreticus; nam quia simonia solet vocari hæresis, cogitari posset in illo sensu tractari quæstionem hanc: non vero ita est, sed movetur ex parte materiæ, seu legis simoniæ, an habere locum possit in persona Pontificis, eamque obligare, nam ex parte voluntatis suæ certum est defectibilem esse, nec habere contra hoc vitium specialem in bono confirmationem, magis quam contra alia, quamvis, moraliter loquendo, vix habere possit occasionem ad hoc vitium committendum, ut explicabimus.

3. *Prima assertio.* — Dico ergo primo: in

omni materia, in qua simonia committitur contra jus divinum, etiam Pontifex peccabit eodem genere peccati, si illam pro temporali vendat. In hac assertione omnes conveniunt. Et patet, quia Pontifex subditus est juri divino. Item, quia illa actio intrinsece mala est. Potestque fieri inductio primo, in Sacramentis, si Papa illa vendat pro pretio temporali; in reliquiis sacris; item in doctrina fidei, si Papa illam vel illius definitionem vendere vellet; imo et in ipsamet dignitate pontificia, si pro regno temporali, verbi gratia, tanquam pro pretio illam renunciaret. Idem denique est in omni simili materia, quæ de se et natura sua, seu divina institutione spiritualis est. Addo vero idem esse de rebus sacris, quæ ex institutione Ecclesiæ sacræ sunt, ut si Pontifex venderet Agnos Dei, vel grana benedicta, majori pretio quam valeant ratione materiæ, solum propter consecrationem, vel benedictionem quam ipse adjunxit, sine dubio non minus esset simoniacus, quam quilibet alius id committens; quia (ut supra dictum est), licet illa spiritualitas sit ex positiva institutione, tamen, hac supposita, simonia quæ in illa committitur contra jus divinum est. Circa beneficia autem ecclesiastica, sicut sunt opiniones an illa vendere sit simonia contra jus divinum, vel humanum, ita etiam sunt de actu Pontificis. Veritas nihilominus est, quod si spirituale jus beneficii a Pontifice vendatur, simonia committetur. Juxta hanc ergo conclusionem locutus est divus Thomas in illa solutione ad septimum, qui ampliatur illam, sive Pontifex accipiat pro re spirituali pecuniam, vel bona temporalia ex fructibus beneficiorum, vel redditibus ecclesiarum, sive ex bonis laicorum. Quod verissimum est, si pecuniam illam accipiat ut pretium rei spiritualis, quia tunc alia differentia materialis et accidentaria est. Verumtamen hoc habet singulare Pontifex, quod potest multis justis titulis et modis pecuniam accipere, vel aliis applicare, cum alicui dat beneficium, sine venditione illius, et sine intentione pretii, et consequenter etiam sine simonia. Et ideo dixi vix posse Pontificem habere occasionem committendi hoc vitium, quia sine venditione potest fere omnes effectus efficere ex pastoralis providentia suprema, qui moraliter illi occurrere possunt; alii vero possibiles, qui excogitari possunt, moraliter non occurrunt, ut ex inductione facta, et ex dictis in superioribus facile constare potest. Et in hoc fundati sunt, qui prudenter dixerunt, in Romanum Pontifi-

cem vix aut nullo modo cadere posse suspicionem simoniæ, ut videre licet in Redoan. et Jul. Clar., locis citatis, et aliis.

4. *Assertio secunda.* — Dico secundo, Pontificem Summum posse facile vitare simoniæ vitium, etiamsi venditiones vel contractus faciat circa res spirituales, qui jure tantum ecclesiastico simoniaci effecti sunt. Hæc etiam assertio est communis: potest autem explicari duobus modis. Primo, si dicamus jura prohibentia simoniam, quæ de se talis non est, non obligare Pontificem: nam hoc supposito, evidens est non solum posse Pontificem illos actus efficere, vitando simoniam, sed etiam non posse illam committere, quia non potest peccare contra illas leges, cum illis non obligetur. Illud autem fundamentum non debet niti in alio generali principio, quod princeps supremus non possit suis legibus obligari, hoc enim verum non est, ut ex materia de legibus supponimus; sed specialiter debet fundari in hoc, quod materia talium legum non spectat ad Pontificem: constat autem quod, licet princeps possit sua lege obligari, quando materia ejus uniformiter ad ipsum pertinet, non tamen obligatur, quando materia non est uniformis, sed ex peculiari ratione et habitudine pertinet ad inferiores, ut tales sunt, ut bene notavit Soto, lib. 1 de Just., quæst. 6, art. 7.

5. Quod ergo talis sit materia illarum legum ecclesiasticarum, quæ positivam simoniam prohibent, inductione quadam ostendi potest. Primo enim inter eas leges illæ præcipuæ censentur, quæ permutationes beneficiorum, vel renunciationes sub conditione et modo, vel cum pensione aliqua fieri prohibent: at omnes istæ leges includunt conditionem, nisi in ordine ad Pontificis consensum et auctoritatem, vel nisi in manibus ejus, et similes; ergo ex ipsa forma legum constat non obligare Pontificem. Unde si forte sine rationabili causa, vel contra bonum Ecclesiæ Pontifex admitteret aliquam permutationem, seu renunciationem ejusmodi, vel imponeret pensionem injustam, licet peccaret contra justam vel fidelem dispensationem, non tamen simoniam committeret contra leges prohibentes tales contractus; nam prohibent illos inferioribus, non tamen Papæ, a quo non fiunt per modum contractuum, sed per modum pastoralis providentiæ ac dispensationis. Idemque judicium est de illis legibus quæ prohibent confidentialem simoniam; nam hæc in Pontifice locum non habet. Idem est de legibus prohibentibus exactionem stipendiorum pro muneribus spiritualibus alias de-

bitis, quia illæ, ut prohibent injustitiam, naturalem legem continent, et ita obligant Pontificem, sed non pertinent ad præsens; ut vero prohibent imaginem et suspicionem simoniæ, non spectant ad Pontificem, qui nulla habet certa stipendia pro suis muneribus, nisi quæ ipse definit et præscribit. Idem est de legibus prohibentibus aliquas largitiones, etiam gratuitas: nam fere omnes illæ diriguntur ad Episcopos, et prælatos ordinarios, ut videre licet in Trident., sess. 21, cap. 1, de Refor., sub quibus non solet Summus Pontifex comprehendi.

6. *Quæstiuicula solvitur.* — Hic ergo modus dicendi valde probabilis mihi videtur; et certe in omnibus legibus adductis verus apparet, et rationi conformis, quia omnes illæ leges fundantur vel in tollendis privatis pactionibus et negotiationibus circa res spirituales, vel in cavenda omni suspitione simoniæ; prior vero ratio per ipsamet Pontificis auctoritatem cessat; posterior autem vix in illum cadit (ut dixi), propter eminentiam sui status et dignitatis; non videntur ergo leges illæ Pontificem comprehendere. Solum posset instari de legibus prohibentibus venditiones officiorum quorundam temporalium Ecclesiæ. De illa vero prohibitione, et est valde dubium an pertineat ad simoniam, et probabile est non esse receptam a Pontificibus pro sua curia, ut supra dixi. Imo ex forma verborum legis videtur non comprehendere Pontificem: illa enim prohibitio maxime habetur in Conc. Chalced., c. 2, quod citat et probat Urbanus Papa, cap. *Salvator*, 1, quæst. 3, et tamen in eo generaliter dicitur: *Si quis Episcopus*, etc., sub qua generalitate non solet comprehendi Pontifex. Et materia ipsa talis legis hoc postulat, quia nullus rex, vel supremus princeps reipublicæ prohibetur vendere officia vendibilia suæ reipublicæ. Imo illi soli hoc solet licere, dummodo naturalem justitiam in eo servet, et rationem habeat communis boni; ergo in republica christiana, non debuit hoc prohiberi supremo principi, sed ejus dispositioni et prudentiæ relinqui. Et ita videtur sentire specialiter de illa lege Anton., d. cap. 5, § 2, verb. *Quod autem de Papa*, 3, citans Hostiens. et Anton. de Butr., et sequitur Tab., verb. *Simonia*, num. 4. Itaque ex vi materiæ talium legum, et ex verbis et rationibus earum, est mihi valde verisimile non posse Pontificem simoniam positivam committere.

7. *Secundus modus defendendi conclusionem.* — *Objectio.* — *Solvitur.* — Secundo ta-

men modo defendi solet communiter hæc sententia, quia, licet Pontifex obligetur his legibus, potest secum facile dispensare, et ita non committere simoniam contra tales leges. Ita videntur sentire Panorm., Felin., et alii canonistæ, in d. cap. 1, de Simon., et in cap. *Ex parte*, 1, de Offic. deleg.; Sylvest., verb. *Simonia*, quæst. 4; Soto, lib. 9, quæst. 5, art. 2, ad 2. Ratio vero est, quia per dispensationem tollitur obligatio legis, et consequenter vitatur culpa. Sed objici potest primo, quia fieri potest ut Pontifex non habeat animum dispensandi secum, sed parvi pendat obligationem legis. Respondetur primo, ideo in conclusione dictum non esse Papam non posse hanc simoniam committere, sed posse illam non committere; in illo ergo casu simoniam committeret ex pura voluntate, non quia non posset id facere sine tali culpa. Unde addimus illum casum esse moraliter impossibilem; quia, nisi directa et expressa voluntate dicat Pontifex se nolle secum dispensare, sed velle transgredi legem, quantumvis obliget, eo ipso quod vult sic operari, sciens se posse dispensare in lege, censebitur secum dispensare; ille autem alius modus operandi tam est inordinatus et voluntarius, ut cadere non possit, nisi in depravatissimam voluntatem, quæ velit frangere legem, solum ut frangat illam; et ideo moraliter loquendo, potest dici impossibile ille peccandi modus.

8. *Alia objectio.* — *Victoriae responsio.* — *Responsio aliorum.* — *Resolutio vera.* — Potest tamen secundo objici, quia licet hoc recte procedat, quando Papa secum ex causa rationabili dispensat, non vero si absque causa rationabili velit secum dispensare, nam in hoc ipso graviter peccat; tunc ergo etiam peccabit peccato simoniæ. Ad hoc Victoria utrumque concedit, et probat a simili; nam si comederet carnes in die veneris, secum sine causa dispensando, esset intemperatus; sed eadem est difficultas. Videtur ergo supponere Victoria, dispensationem legis positivæ, sine causa datam, esse invalidam, et non tollere obligationem legis. Hoc autem in universum verum non est, ut suppono ex materia de legibus. Posset autem dici non improbabiler, quod licet respectu inferiorum sit valida dispensatio, quia respectu illorum legis obligatio omnino pendet ex voluntate principis, respectu ipsius principis est invalida, quia non tam propria voluntate, quam ex vi naturalis legis suæ legi subjicitur; et ideo vel non potest absque causa secum valide dispensare,

vel certe nec dispensare secum potest, sed declarare se non obligari lege, existente tali causa. Neque mirum est quod in hoc sit quodammodo strictior ejus obligatio, quia etiam necessitas et ratio major est. Alii vero dicunt peccare tunc principem, sic secum dispensando, contra justitiam distributivam, et bonam gubernationem; stante vero dispensatione, jam non committere simoniam, quia dispensatio valida fuit, et abstulit obligationem, qua sublata, illa non est materia simoniæ. Imo addunt aliqui, tunc non peccare mortaliter, sed venialiter, secluso scandalo et injustitia, quia solum peccat non se conformando toti corpori in observatione talis legis. Sed hoc ultimum non credo, quia graviter peccat secum dispensando sine causa, et eam dispensationem quasi conservando; alias parvi momenti esset obligatio principis ad suam legem servandam. Hoc autem supposito, non est magni momenti illa opinionum diversitas, et utraque opinio est probabilis. Quia vero pendet ex fundamento illo generali pertinente ad materiam de Legibus, ibi dicemus generaliter quid nobis videatur probabilis.

9. *Assertio tertia.*— Dico tertio Pontificem Summum non incidere in pœnas contra simoniacos latis, etiamsi simoniam, vel contra divinum jus, vel contra humanum, committat. Conclusio est communis omnium quos retuli, et cæterorum scribentium, quos in re clara referre necessarium non est. Fundamentum autem est, quia hæ pœnæ jure tantum ecclesiastico sunt latae (nam de pœna debita in foro Dei non agimus); princeps autem supremus quoad vim coactivam non subjeitur suis legibus, ut D. Thom. tradit 1. 2, q. 96, et ibi latius disputatur, et breviter attigimus tom. 5 de Censur., disp. 5, sect. 1, num. 27. Unde a fortiori constat, in casu simoniæ non posse Papam ab aliquo judicari, etiamsi simonia lato modo hæresis appelletur. Quod attigit Panormit., in cap. *Cum venissent*, de Judic., num. 7, ubi in additione, verb. *De delicto simoniæ*, multa referuntur. Sed hæc in materia de Pontifice tractanda sunt, quanquam per se sint notissima. Consequenter vero solet hic quæri, quoniam simonia cum alio committitur, si contingat Pontificem facere contractum simoniacum, an eo ipso eximat illum a pœna simoniæ; et similiter quæri posset, si talis simonia sit contra jus humanum, an contrahendo cum alio censeatur dispensare cum illo in prohibitione humana. Sed

de his dicemus melius in cap. ultimo hujus libri.

10. *Circa Romanam curiam deciditur quæstionis pars.*— Ultimo, quærent circa hoc Canonistæ, an in Romana Curia committi possit simonia. Sed vix est locus quæstioni, etiamsi opiniones variæ referantur. Conveniunt itaque omnes, contra divinum jus, non minus in Romana Curia quam ubique gentium, posse simoniam committi. Hoc probare non est necesse: imo fortasse ibi sunt plures occasiones illam committendi, propter frequentiore usum dandi et accipiendi spiritualia, præsertim beneficia, circa quæ etiam committitur simonia contra jus divinum, ut supra visum est. Eadem item committitur circa dispensationem indulgentiarum, et aliarum gratiarum, et circa reliquias Sanctorum, et res sacras; quæ omnia in Curia frequentius procurantur, et ideo possunt ibi frequentius pravis mediis, quæ labem simoniæ contineant, procurari. Nam, licet cum ipsomet Pontifice non committatur, potest ab ipsis appetentibus spiritualia, et de illis contrahentibus, vel etiam a ministris et intercessoribus committi, ut in cap. seq. generaliter explicabimus. Unde ulterius certum est, posse ibi committi simoniam contra jus ecclesiasticum, inscio et ignorante Pontifice. In hoc etiam omnes conveniunt, et eodem fere discursu declarari potest: imo quædam sunt simoniæ species quasi propriæ illius loci; maxime vero simonia confidentialis, ut colligitur ex Bullis Pii IV et Pii V contra illam. Possumus autem advertere dupliciter posse simoniam committi in Curia: uno modo, quasi materialiter, quia contingit eos, qui pacta simoniaca faciunt, ibi commorari; et ita nulla est difficultas, nec de illa Curia potest esse specialis quæstio. Alio ergo modo potest committi in Curia formaliter, et quatenus talis est, id est, ab officialibus et cum officialibus, qui quodammodo talem Curiam constituunt; et sic intelligenda sunt quæ in hac materia dicuntur. Sunt ergo jura quædam positiva, prohibentia simoniam, quæ principaliter feruntur pro Curia, ut illa de Simonia confidentiali, de quibus non est dubium quin ibi maxime violentur per simoniam prohibitam, præsertim non interveniente tacita vel expressa dispensatione, aut conniventia Pontificis. Alia vero sunt jura generalia, de quibus magis posset dubitari. Verumtamen etiam hæc sine dubio obligant in Curia Romana, nisi constet contraria consuetudine esse derogata; et ita contra illa etiam poterit in

illa Curia simonia committi, quando tacitus consensus Pontificis non intervenit.

11. *Non quævis tolerantia Pontificis simoniam tollit.*— Auctores ergo qui ita loquuntur, ut negent simoniam solo jure positivo prohibitam, habere locum in Curia, maxime loqui videntur, quando sciente et dissimulante Pontifice exercetur; quia tunc videtur tacite dispensare. Ita sensit Joan. de Lignan., in c. 1 de Simon., ut refert et sequitur Sylvester, d. q. 4. Quia in Curia principis non habet locum lex Julia de ambitu; de qua sententia videri possunt multa per Abb., cum additione ad illum in cap. 1, de Simon., numer. 5 et 6; et ibi Felin. Sed illi auctores videntur loqui de simoniis commissis in Curia cum ipsomet Papa, seu cooperante ipso; nam ita cum proportionem loquitur lex de ambitu. Atque ita dicti doctores expresse loquuntur de Simonia in beneficiis; unde magis quoad excusationem pœnæ quam culpæ loqui videntur: quam quæstionem infra tractandam remisi. Loquendo autem de culpa simoniæ, etiam contra legem ecclesiasticam universalem, non est sufficiens signum dispensationis, quod Papa sciat contrarium fieri in Curia, et toleret, quia potest tolerare quoad non inferendam pœnam, quia fortasse non denunciatur, vel quia non semper expedit omnes pœnas exequi, vel certe quia in hoc potest esse aliqua negligentia, et non propterea factum approbari. Igitur nisi talis sit scientia et patientia Pontificis, talisque consuetudo ut, communi judicio prudentum, censeatur lex ibi abrogata, sine dubio committetur etiam ibi simonia in talis legis transgressione, quia de obligatione legis constat, et de abrogatione non constat.

CAPUT LIII.

AN ET QUOMODO INFERIORES PRÆLATI, VEL EORUM OFFICIALES, FAMILIARES AUT INTERCESSORES, APUD ILLOS SIMONIAM COMMITTANT?

1. Quod ab his omnibus personis vitium hoc committi possit, certius est quam ut probatione indigeat: nullus enim est personarum status in Ecclesia, qui ab hac labe immunis sit, quod jura omnia contra simoniacos lata testantur; singulariter vero Extravagans 2, de Sim., inter communes, ubi nominat Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, etc. Et ratio est clara, quia illi possunt dare et accipere spiritualia, et sunt homines, qui avaritia, ambitione, et similibus affectibus

vinci possunt, et ad committendam simoniam induci.

2. Secundo, hinc facile intelligitur omnes prædictas personas posse simoniam committere, et contra jus divinum, ut per se constat, et contra humanum, quia illi subjectæ sunt; et regulariter jura prohibentia simoniam, etiam positivam, ita loquuntur, ut omnes personas ecclesiasticas comprehendant usque ad Cardinales, nisi ex verbis alia limitatio colligatur. De quo videri possunt quæ in simili congerit Navar., de Datis et promis., 11, § *Secundo nota*. Unde etiam sequitur hæc procedere non solum de simonia quoad culpam, sed etiam quoad omnes pœnas, quia omnes hæ personæ, quantumvis sacræ et eminentis status esse videantur, subjeiuntur ecclesiasticis legibus, non solum quoad vim directivam, sed etiam quoad coactivam, quia sunt plene et perfecte subditæ, et constitutionibus Ecclesiæ omnes obligantur ac ligantur, juxta cap. 1 et ult., de Constit. Quomodo autem pœnæ simoniacorum ad singulos applicandæ sint, infra videbimus.

3. Tertio, addendum est non solum inferiores prælatos, sed etiam eorum ministros seu officiales posse simoniam committere, vel cooperando prælati ipsis, vel per se illam committendo. Quod ita declaro: nam duobus modis potest ab his personis committi simoniam, scilicet, dando et recipiendo spiritualia. Posteriori modo non committitur ab eis, ut prælati sunt, id est, ut potestatem aliquam exercent, sed ut homines sunt capaces spiritualium bonorum aut dignitatum; et ideo de hoc nihil speciale hic adnotandum occurrit, vel circa principaliter delinquentes, vel circa cooperantes: nam ad utrosque applicandæ sunt generales doctrinæ, vel in superioribus traditæ de simonia in particulari, vel quæ dari solent in generali de cooperantibus ad aliena peccata. Et in particulari, pro legibus prohibentibus vel punientibus simoniam, ponderanda sunt verba legum, ex quibus colligendum est an pœnæ ad cooperatores extendantur. Priori modo, scilicet, ministrando spiritualia, committitur simonia proprie ac principaliter a prælati, ut prælati sunt; nam, licet alii clerici possint etiam, ministrando spiritualia, simoniam committere, nunc solum de episcopali ministerio tractamus. Sic ergo dicimus etiam a prælatorum ministris, seu officialibus posse committi. Quod patet, quia etiam ipsi suo modo ministrant, et consequenter possunt contra divinum jus peccare, pretium pro ministerio vel participatione ejus recipien-